

חסמים במעבר מהשתלמות להשפעה בכיתה

התפתחות מקצועית של מורים היא אמצעי מרכזי להטמעתן של רפורמות חינוכיות ולשמירה על איכות הוראה גבוהה המסייעת לשיפור של ביצועי התלמידים. אולם פוטנציאל זה אינו תמיד ממומש. הסקירה היומית של לשכת המדענית הראשית תוקדש למאמר שביקש לאתר את הגורמים המפריעים למימוש הפוטנציאל ואת הדרכים להפוך את הפיתוח המקצועי לגורם המשפיע על תפקוד המורים ועל מקצועיותם. המאמר מציע מודל חדש המסביר את המחסומים העומדים בדרכם של מורים ומקשים את יישומם של התכנים שנלמדו במסגרת הפיתוח המקצועי. כותבי המאמר מדגישים כי כדי שפיתוח מקצועי יסייע ליישום רפורמות וסטנדרטים חינוכיים חדשים, יש ליצור בתוכו מרחב פדגוגי שבו יוכלו מורים להתנסות בפרקטיקות הוראה חדשות. שני המאמרים מציגים המלצות יישומיות ברמת בית הספר לשיפור תהליכי הפיתוח המקצועי למורים.

המלצות מרכזיות ליישום

- מומלץ כי מנהלי בתי ספר לא רק יעודדו מורים להשתתף בפעילויות לפיתוח מקצועי אלא גם יחשבו עמם על מגבלות ליישום ולהשתתף בה, כגון: לוח זמנים עמוס, מרחק גאוגרפי, רלוונטיות הפעילות.
- מומלץ לקיים חשיבה על רמות יישום שונות של הנושאים בפעילות בה השתתפו המורים.

שותפים בכתיבה: אריאל פרידן, אנה קובובסקי, אסף שטיין.

לקבלת הסקירות הבאות בווטסאפ:

<https://bit.ly/3OAHInX>

לקבלת הסקירות הבאות במייל

<https://lp.vp4.me/1fpz?cs=print>

לסקירות
קודמות

הרשמה
לתפוצה בוואטסאפ

הרשמה
לתפוצה במייל

מפיתוח מקצועי להשפעה ממשית: מודל מושגי חדש¹

במאמר זה החוקרים מבקשים להבין את הגורמים המפריעים למורים ליישם את האסטרטגיות ואת השינויים המוצעים להם במסגרת תוכניות לפיתוח מקצועי, ומדוע תוכניות המביאות גורמים אלו בחשבון אינן זוכות בהכרח להצלחה. מרבית המודלים הקיימים בהקשר לתהליכי פיתוח מקצועי מבוססים על ההנחה שהפיתוח המקצועי מוביל לשינוי פנימי כלשהו אצל המורים עצמם ויגרום בתורו לשינוי בפרקטיקות ההוראה שלהם. אולם כותבי המאמר סוברים כי מודלים אלו אינם מסבירים בצורה מלאה את המעבר מהפיתוח המקצועי להשפעות ממשיות בכיתות הלימוד.

המחקר המוצג במאמר התקיים במסגרת החינוך הציבורי באבו דאבי (איחוד האמירויות), שם ביקשו קובעי מדיניות בתחום החינוך להוציא לפועל מגוון רחב של פעילויות פיתוח מקצועי למורים בבתי ספר כדי להוביל לשינוי גורף באיכות ההוראה ובהישגי התלמידים. באמצעות ניתוח הנתונים שהתקבלו יצרו החוקרים מודל חדש המביא בחשבון את הגורמים המשפיעים על היכולת לממש וליישם את עקרונות הפיתוח המקצועי.

המודל מתאר תהליך התפתחותי המבוסס על חמישה שלבים:

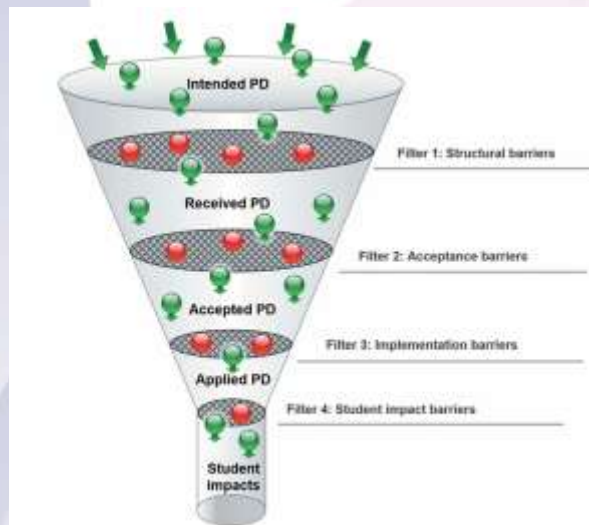
1. התפתחות מקצועית **מיועדת** (Intended PD) – הפיתוח המקצועי שתוכנן עבור המורים
2. התפתחות מקצועית **ניתנת** (Received PD) – הפיתוח המקצועי שהמורים חוו בפועל
3. התפתחות מקצועית **מתקבלת** (Accepted PD) – הפיתוח המקצועי שניתן למורים ושאותו גם קיבלו
4. התפתחות מקצועית **מיושמת** (Applied PD) – הפיתוח המקצועי שיושם בפרקטיקות ההוראה ובכיתות הלימוד של המורים
5. **השפעות על תלמידים** (Student Impacts) – פיתוח מקצועי שהיו לו השפעות חיוביות על התלמידים (על הלמידה שלהם, גישותיהם, המוטיבציה שלהם ומידת העניין שלהם בחומר הנלמד).

¹ McChesney, K., & Aldridge, J. M. (2021). What gets in the way? A new conceptual model for the trajectory from teacher professional development to impact. *Professional Development in Education*, 47(5), 834–852.

הסקירה היומית

לשכת המדענית הראשית
משרד החינוך

במודל המתואר, המעבר משלב לשלב מושפע מגורמים שונים, ולכן פיתוח מקצועי שניתן למורים אינו תמיד מתקבל על ידם או מיושם בפועל, וגם אם מיושם בפועל אינו משפיע בהכרח על התלמידים.

בין החסמים שהשפיעו על המעבר מהתפתחות מקצועית מיועדת להתפתחות מקצועית ניתנת, החוקרים מציינים:

1. גורמים הקשורים לבית הספר שמנעו מהמורים להשתתף בפעילויות הפיתוח המקצועי (כמו אילוצים הקשורים ללוח הזמנים של הלימודים, מיקומו הפיזי של בית הספר ומקצועות לימוד שלא התאימו לפעילויות המסוימות שהוצעו בסדנאות הפיתוח המקצועי);
2. גורמים הקשורים לשפה: פעילויות הפיתוח המקצועי הועברו בשפה שלא הייתה מובנת דיה למורים.

בהמשך התייחסו החוקרים לגורמים נוספים שהשפיעו על האופן שבו קיבלו מורים את תוכני הפיתוח המקצועי והפנימו אותם:

1. גישתם הקוגניטיבית לפיתוח מקצועי – יכולת המורים להבין את מה שלמדו במסגרת פעילויות הפיתוח המקצועי;
2. עמדת המורים לגבי התאמת הפיתוח המקצועי לתלמידיהם, לבית הספר ולהקשר התרבותי שבו הם פועלים;
3. תחושתם לגבי ההערכה שהם מקבלים כאנשי מקצוע ולהזדמנות שקיבלו להוציא לפועל ולבטא את יכולתם המקצועית.

החוקרים הציגו הצעות לפתרון המחסומים המונעים מעבר תקין בין שלבי המודל. בתוך כך ציינו את חשיבות המעורבות של מנהלי בתי הספר להנגשת הפיתוח המקצועי לכל המורים ואת חשיבות מודעותם של המנהלים לאילוצים שעשויים להגביל השתתפות מורים בסדנאות ובפעילויות. החוקרים אף ציינו את החשיבות של השתתפותם הפעילה של מורים בניהול הפיתוח המקצועי שלהם, שכן דרכה הם יכולים ליישם רעיונות חדשים ואת הרפורמות החינוכיות.